

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๑๑/๒๕๖๕

วันที่ ๒๔ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง { ศาลแขวงพระนครเหนือ ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่
ความเห็น

ศาสนาเป็นสถาบันสำคัญที่บัญญัติคำสอนที่เป็นแบบแผนเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ โดยก่อให้เกิดความสงบสุขและความมั่นคงทางจิตใจ เพื่อนำพาไปสู่ความประพฤติอันดีงามและจิตใจที่ผ่องใสในการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม ศาสนาทุกศาสนาสอนให้คนทุกคนเป็นคนดี บุคคลมีเสรีภาพในการนับถือศาสนา ปฏิบัติตามหลักศาสนธรรม ศาสนบัญญัติและพิธีกรรมตามความเชื่อถือศรัทธา ทั้งนี้ การปฏิบัติดังกล่าวต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

สำหรับพุทธศาสนาถือว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญของวัฒนธรรมและสังคมไทยมาตั้งแต่อดีตกาล โดยมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมความเชื่อ ประเพณี ทัศนคติ ค่านิยม และการปฏิบัติตามหลักคำสอนของพุทธศาสนาจนเกิดเป็นเอกลักษณ์ไทย ดังนั้น จึงถือได้ว่าพุทธศาสนาเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย โดยมีพระภิกษุทำหน้าที่สืบทอดพุทธศาสนาให้ยืนยาว มั่นคง สถิตสถาพรมาจนถึงปัจจุบัน พระภิกษุจึงเป็นสัญลักษณ์ทางพุทธศาสนาที่ต้องมีคุณสมบัติอันดีงาม ดังนี้

๑. สุปฏิปันโน หมายถึง เป็นผู้ปฏิบัติแล้วด้วยหลักศีล สมาธิ และปัญญา
๒. อชุปฏิปันโน หมายถึง เป็นผู้ปฏิบัติตรงแล้วด้วยหลักพระธรรม
๓. ญายปฏิปันโน หมายถึง เป็นผู้ปฏิบัติเพื่อความดับทุกข์และเพื่อความรู้อันตรธรรม

๔. สามิฉิปฏิบัติโน หมายถึง เป็นผู้ปฏิบัติที่น่าเชื่อถือที่สมควรแก่ความเป็นสมณะ

ด้วยเหตุนี้ บุคคลที่ได้ชื่อว่าพระภิกษุต้องเป็นผู้ที่ยึดหลักธรรมตามคำสอนของพุทธศาสนา ประพฤติปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบด้วยความถูกต้องตามพระธรรมวินัยเพื่อมุ่งสู่การดับทุกข์ จึงทำให้พระภิกษุ มีสถานะพิเศษที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป นอกจากนั้น ยังมีกฎหมายที่บัญญัติเป็นข้อยกเว้นให้กับ พระภิกษุเกี่ยวกับการปฏิบัติตนที่ถือว่าแตกต่างจากบุคคลทั่วไป เช่น

๑. ไม่มีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๙๖

๒. ไม่ต้องสาบานตนเมื่อเข้าเบิกความเป็นพยานต่อศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง มาตรา ๑๑๒

๓. ไม่ถือว่าเป็นบุคคลที่มีรายได้เพื่อเสียภาษี ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๔๒ (๒๙)

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๒๕ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะ ในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิ และเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพ เช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มีมาตรการกฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชน ย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกทบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญา ของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๖ การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไป ตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าว ต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ

และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

มาตรา ๓๑ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนาและย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติหรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาของตน แต่ต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ไม่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของรัฐ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

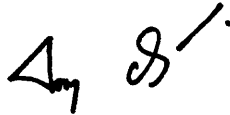
๒. ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๒๐๘ ผู้ใดแต่งกายหรือใช้เครื่องหมายที่แสดงว่าเป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวชในศาสนาใดโดยมิชอบ เพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนเป็นบุคคลเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พิจารณาแล้วเห็นว่า คำว่า คณะสงฆ์ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๕ ทวิ ซึ่งเพิ่มโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ หมายความว่า บรรดาพระภิกษุที่ได้รับบรรพชาอุปสมบทจากพระอุปัชฌาย์ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายที่ใช้บังคับก่อนพระราชบัญญัตินี้ไม่ว่าจะปฏิบัติศาสนกิจในหรือนอกราชอาณาจักร โดยพระภิกษุ มีสถานะพิเศษและมีบทบาทสำคัญในการสืบทอดและเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ยืนยาว มั่นคง สถิตสถาพรตลอดไป เป็นผู้ทรงศีลบริสุทธิ์และครองเพศพรหมจรรย์ ยึดมั่นในศีลธรรมและจริยธรรม รวมทั้งเป็นผู้สืบสานพระธรรมวินัยของพระพุทธเจ้าที่เป็นองค์ศาสดาให้ถูกต้องด้วยคุณธรรม และจริยธรรม ซึ่งคุณลักษณะสำคัญของพระภิกษุดังกล่าว การที่บุคคลได้แต่งกายเลียนแบบพระภิกษุ โดยมีได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ และมีเจตนาเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนเป็นพระภิกษุในพุทธศาสนา จึงเป็นการกระทำที่แสวงหาประโยชน์ส่วนตนจากการแต่งกายหรือใช้เครื่องหมายโดยมิชอบ อันสร้างความเสื่อมศรัทธาและสร้างความเสียหายต่อสถาบันพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาที่คนไทยส่วนใหญ่เคารพนับถือทั่วทั้งประเทศ และถือเป็นการกระทำที่บ่อนทำลายพุทธศาสนา ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๐๖๔/๒๕๔๔ เมื่อเป็นการกระทำที่สร้างความเสียหายต่อสังคมโดยรวมและขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน มาตราการทางกฎหมายเพื่อลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดดังกล่าวจึงเป็นลักษณะความผิดต่อแผ่นดิน โดยมีมาตรการบังคับทางอาญาตามองค์ประกอบความผิดของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๘ ทั้งองค์ประกอบ

ภายนอกและองค์ประกอบภายใน ส่วนการกำหนดอัตราโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๘ มีทั้งโทษปรับและโทษจำคุก โดยศาลอาจใช้ดุลพินิจเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติการณ์แห่งคดีของแต่ละคดีได้ ดังนั้น จึงเป็นบทบัญญัติที่ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๘ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

(นายปัญญา อุดชาชน)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ